

CĂTRE CITITOR

Acest volum de studii abordează modele ale conviețuirii etnice din Transilvania, bazându-se pe câteva investigații de teren efectuate între anii 1996–1998. Cercetările au fost inițiate de către Asociația Etnografică Kriza János (Cluj), care a colaborat cu Observatorul Social din București.

În cadrul proiectului de cercetare au participat studenți și profesori din următoarele centre universitare: Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj (Catedra de Limbă și Cultură Maghiară), Universitatea din București, Universitatea Kossuth Lajos din Debrecen, Ungaria (Catedra de Etnografie). Munca comună a tinerilor cercetători români și maghiari, efectuată în cadrul investigațiilor și simpoziunelor comune a însemnat un bun exercițiu de comunicare a metodelor și perspectivelor diferite utilizate în interpretarea relațiilor interetnice.

Începând din iulie 1996, s-au efectuat cercetări în județele Mureș, Harghita și Covasna, zone multietnice (și multiculturale), având o populație majoritar maghiară. Raporturile românilor (minoritari în acest caz) cu populația majoritar maghiară din zonă au fost intens mediatizate mai ales după decembrie 1989, interpretate și reinterpretate politic. Această regiune apare în mass-media românească ca „o zonă problemă”, cu populație „intolerantă”, de unde maghiarii alungă pe români, preluând pozițiile de conducere din viața economică, cultural-educatională și administrativă; românii din Secuime sunt tratați ca inferiori și sunt marginalizați, maghiarii nu cunosc și nu ocrotesc valorile naționale române, „detestă” învățământul în limba statului, separă „samavolnic” școlile, nu vor să învețe românește și nu cunosc „adevărata” istorie națională română. De asemenea după 1989, odată cu pătrunderea capitalului din Ungaria, se pregătește colonizarea și rupearea regiunii, iar secuimea este de fapt un „Kosovo al României”. (Biró 1998, Tánzos 1998)

La rândul lor, elita maghiară din Ungaria și din Ardeal, în paralel cu elita română, a construit o imagine mitizată despre Secuime: această regiune este un „paradis turistic”, „un șkanzen” – muzeu sătesc în aer liber, unde localnicii sunt în permanență ospitalieri, vorbesc un grai maghiar arhaic, poetic și metaforic. (Biró A. 1998. 167–178.)

Rezultatele preliminare ale cercetărilor noastre au fost prezentate în cadrul unor simpoziune organizate la Cluj (februarie 1997), Sighișoara (august 1998) și Debrecen (Debrețin – Ungaria, octombrie 1998).

În acest volum vom prezenta cercetările noastre legate de modelele de conviețuire între maghiari, români și țigani din localitatea Zăbala, județul Covasna și sperăm că acest exemplu ne va ajuta să cunoaștem și să înțelegem mai bine aceste procese de conviețuire etnică, socială, economică și culturală din Secuime.

Demersul de față a reprezentat pentru noi un exercițiu, un „joc științific“, în care am urmărit să observăm nu numai cum o anumită realitate este oglindită de personalități diferite, dar mai ales modul în care se construiește un spațiu de comunicare al diferențelor, atât a celor metodologice și teoretice, cât mai ales comportamentale și valorice. Considerăm că în special această aplecare către înțelegere și „îmbogățire“ reciprocă a fost atributul experienței noastre comune.

În numele participanților la acest proiect, mulțumim Fundației pentru o Societate Deschisă pentru ajutorul acordat în timpul investigațiilor de teren și pentru sprijinirea editării acestui volum de studii.

Redactorii

Cluj – Zăbala, 16 aprilie 1999.

